

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobkyně: **J. K.**, zastoupené JUDr. Karlem Sochorem, advokátem, se sídlem Na Hradbách 2632/18, Ostrava - Přívoz, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně (stěžovatelky) proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 12. 2008, č. j. 18 Cad 212/2008 - 15,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému právnímu zástupci stěžovatelky JUDr. Karlu Sochorovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 800 Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dní od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností stěžovatelka brojí proti usnesení Krajského soudu v Ostravě č. j. 18 Cad 212/2008 - 15 ze dne 8. 12. 2008, jímž byla odmítnuta žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2008, č. X, kterým žalovaná zamítla žádost stěžovatelky o starobní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění platném k datu vydání rozhodnutí, s přihlédnutím k Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 a Nařízení Rady (EHS) č. 574/72. Věcnou podstatou sporu je otázka, kdy stěžovatelce vzniká nárok na důchod s ohledem na dosažený věk.

Krajský soud v Ostravě v odůvodnění usnesení uvedl, že stěžovatelka převzala rozhodnutí žalované dne 18. 2. 2008; samotná žaloba je pak datována dnem 24. 9. 2008 a byla předána k poštovní přepravě na poště O. - B. (Polsko) téhož dne. Žalované byla žaloba doručena dne 26. 9. 2009. Soud shrnul, že dle ustanovení § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002, soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), lze žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou; podle odst. 4 téhož ustanovení zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout. Podle § 46 odst. 1 odst. 1 písm. b) s. ř. s. v platném znění soud usnesením odmítne návrh, jestliže byl podán předčasně nebo opožděně. Soud uzavřel, stěžovatelka podání předala na poště po marném uplynutí zákonné lhůty; soudu nezbylo, než žalobu stěžovatelky odmítnout jako opožděně podanou podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. v platném znění.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítla, že na všechny písemnosti do Polské republiky a z České republiky odepisuje po jejich obdržení prostřednictvím Správy sociálního pojištění, oddělení Nowy Sacz, oddělení realizace mezinárodních smluv. Stěžovatelka uvedla, že je možné, že lhůta pro doručování nemohla být dodržena, jelikož období pro doručení se tímto prodloužilo. Stěžovatelka byla přesvědčena, že odvolání bylo doručeno v zákonné lhůtě pro odvolání a přiložila kopii zprávy žalované ze dne 8. 7. 2008, č. X, ve kterém žalovaná oznámila postoupení žaloby doručené dne 9. 5. 2008 k přezkoumání Krajskému soudu v Ostravě.

Napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě č. j. 18 Cad 212/2008 - 15 ze dne 8. 12. 2008 bylo stěžovatelce doručeno dne 16. 12. 2008, stěžovatelka kasační stížnost podala k poštovní přepravě dne 22. 12. 2008. Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Z obsahu podané kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelka se dovolává důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.; pro tento důvod je kasační stížnost přípustná.

Nejvyšší správní soud pro přezkoumání kasační stížnosti vyžádal u Krajského soudu v Ostravě rovněž spis vedený pod sp. zn. 21 Cad 136/2008. Z předložených spisů vyplynuly následující pro věc relevantní skutečnosti.

Rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2008, č. X, bylo v souladu s § 90 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, stěžovatelce doručováno do vlastních rukou, což vyplývá i z přiloženého dokladu stvrzujícího doručení písemnosti stěžovatelce dne 18. 2. 2008. Jak z rozhodnutí dále vyplývá, stěžovatelka byla poučena o možnosti soudního přezkumu rozhodnutí podáním žaloby k soudu ve lhůtě do dvou měsíců ode dne následujícího po dni jeho doručení. Současně byla stěžovatelka poučena, že lhůta zůstane zachována, je-li žaloba v této lhůtě podána u České správy sociálního zabezpečení v Praze.

Stěžovatelka nejprve podala dne 22. 4. 2008 u Správy sociálního zabezpečení, Nowy Sacz, Polská republika, žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2008, č. X,

kterou následně Správa sociálního zabezpečení postoupila žalované. Krajskému soudu v Ostravě byla žaloba postoupena dnem 10. 7. 2008; soud věc projednal věc pod sp. zn. 21 Cad 136/2008.

Dnem 26. 9. 2008 stěžovatelka podala u žalované písemnost ze dne 24. 9. 2008 nazvanou „Odvolání“. Z obsahu podání je patrno, že jej stěžovatelka směřuje vůči rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2009, č. X. Stěžovatelka uvádí, že rozhodnutí žalované obdržela dne 11. 8. 2008, s rozhodnutím nesouhlasí, poněvadž je velmi nespravedlivé. Podle názoru stěžovatelky jí nebyly zohledněny doby práce v České republice, ve které pracovala od 14. 12. 1972 a během práce porodila dvě děti, jejichž rodné listy připojila. Stěžovatelka se domnívala, že podmínky nároku na starobní důchod splnila. Žalovaná věc postoupila dne 18. 11. 2008 Krajskému soudu v Ostravě, který ji projednal pod sp. zn. 18 Cad 212/2008. Žalovaná k žalobě uvedla, že napadené rozhodnutí ze dne 8. 2. 2008 bylo vydáno podle § 90 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., stěžovatelce bylo zasláno do vlastních rukou a podle dokladu doručení jej stěžovatelka převzala dne 18. 2. 2008, nikoliv dne 11. 8. 2008 jak stěžovatelka uvedla. Žalovaná z těchto skutečností usuzovala, že žaloba byla podána opožděně po marném uplynutí dvouměsíční lhůty, navrhla odmítnutí návrhu pro opožděné podání podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Krajský soud v Ostravě dne 8. 12. 2008 vydal kasační stížností napadené usnesení č. j. 18 Cad 212/2008 - 15, jímž žalobu stěžovatelky ze dne 24. 9. 2008 odmítl pro opožděnost; zároveň nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Dne 14. 5. 2009 vydal Krajský soud v Ostravě rozsudek č. j. 21 Cad 136 / 2008 - 52, kterým zamítl stěžovatelčinu žalobu ze dne 22. 4. 2008 pro nesplnění nároku na starobní důchod v České republice; rozsudek nabyl právní moci dne 29. 5. 2009.

Nejvyšší správní soud má za to, že řízení vedená u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 21 Cad 136/2008 a pod sp. zn. 18 Cad 212/2008 disponují jak totožností v účastnících sporu, v obou případech jsou stranami J. K. jako žalobkyně a Česká správa sociálního zabezpečení jako strana žalovaná, tak totožností v předmětu řízení, v němž jde o přezkoumání správního rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2008, č. X, jímž byla žalobkyni zamítnuta žádost o starobní důchod ze dne 7. 1. 2008.

Z výše uvedeného vyplývá, že v době, kdy stěžovatelka u žalované podala žalobu ze dne 24. 9. 2008, bylo již u Krajského soudu v Ostravě vedeno řízení o správní žalobě ze dne 22. 4. 2008 pod sp. zn. 21 Cad 136/2008. Zahájením řízení o této žalobě vznikla dle § 83 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), překážka věci zahájené (litispendence); tato neodstranitelná překážka řízení brání tomu, aby o téže věci probíhalo u soudu jiné řízení. Krajský soud v Ostravě měl odmítnout stěžovatelčin návrh ze dne 24. 9. 2009 podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. s tím, že o téže věci již řízení u soudu probíhá. Soud však žalobu napadeným usnesením odmítl, přičemž tak učinil dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s pro opožděnost žaloby. Za situace, kdy by ve věci neexistovala překážka litispendence, by takový závěr krajského soudu byl správný, neboť žaloba stěžovatelky ze dne 24. 9. 2008 proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2008, č. X, které bylo stěžovatelce prokazatelně doručeno dne 18. 2. 2008, by byla zjevně opožděná.

Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Naplnění kasačního důvodu zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, by vzhledem k uvedenému pochybení znamenalo zrušení napadeného usnesení Krajského soudu v Ostravě. Jak již Nejvyšší správní soud konstatoval v rozsudku ze dne 3. 2. 2006, č. j. 1 Afs 129/2004 - 76 (dostupný na www.nssoud.cz), zrušení usnesení soudu I. stupně a vrácení věci k novému odmítnutí ze správného důvodu by bylo v rozporu se zásadou procesní ekonomie, která nedovoluje řešit v soudním řízení jen teoretické otázky bez praktického významu pro účastníky řízení; nesprávně uvedený důvod správného odmítnutí žaloby nemá vliv na zákonnost rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že o meritu věci Krajský soud v Ostravě rozhodl rozsudkem ze dne 14. 5. 2009, č. j. 21 Cad 136/2008 - 52. Tento rozsudek byl stěžovatelce doručen 3. 7. 2009. Podle českých předpisů nárok na starobní důchod stěžovatelce vznikne 1. 10. 2011.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, správní orgán nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 5. 2009, č. j. 18 Cad 212/2008 - 58, ustanoven právním zástupcem JUDr. Karel Sochor, advokát, se sídlem Na Hradbách 2632/18, Ostrava; podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Nejvyšší správní soud přihlédl ke skutečnosti, že první porada právního zástupce s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení je v uvedeném případě ztížena tím, že stěžovatelka má trvalé bydliště na území Polska; vzhledem k tomu, že ze spisové dokumentace vyplývá, že právní zástupce nahlížel dne 9. 7. 2009 do soudního spisu, podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, přiznal Nejvyšší správní soud právnímu zástupci odměnu za jeden úkon právní služby 500 Kč podle § 11 odst. 1 písm. b) citované vyhlášky a náhradu hotových výdajů za jeden úkon právní služby ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky), celkem tedy 800 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení stěžovatelky nese dle ustanovení § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. září 2010

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně

senátu